

A Fővárosi Ítéltábla az ... törvényes képviselő által képviselt ... I. rendű és a ... Ügyvédi Iroda (I.rendű felperes címe. ügyintéző: ... ügyvéd) által képviselt II.rendű felperes neve(I.rendű felperes címe.) III. rendű felpereseknek ... kamarai jogtanácsos által képviselt alperes neve(alperes címe) II. rendű alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2018. december 12-én meghozott 33.G.41.099/2018/14. számú ítélete ellen a III. rendű felperes részéről 15. és 16. sorszámon benyújtott fellebbezés és Gf/3. sorszámon előterjesztett fellebbezés kiegészítés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja;

kötelezi a III. rendű felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű alperesnek 1.000.000 (Egymillió) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak külön felhívásra 2.500.000 (Kétmillió-ötszázezer) forint le nem rótt jogorvoslati illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az ... Kft. mint engedményes (I. rendű felperes) módosított keresetében szerződésszegésből eredő kártérítés jogcímén a ... I. rendű alperest, a ... II. rendű alperest és a ... III. rendű alperest 40.000.000 forint tényleges kár, 228.866.968 forint elmaradt haszon és ezen összegek után 2007. június 30-ától a törvényes mértékű késedelmi kamat egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni.

A II. rendű alperessel szembeni kártérítési igénye indokaként egyebek között előadta, jogelődje, a ... Kft. mint vállalkozó közbeszerzési eljárás nyerteseként 2006. december 19-én laborszolgáltatási szerződést kötött az ... Minisztérium (...) felügyelete alá tartozó költségvetési szervként működő ... (...) megrendelővel. Az egészségügyi reform keretében a ... kormányhatározat alapján 2008. június 30-i hatállyal a laborszolgáltatási szerződés időtartamának lejártát megelőzően megszűnt akként, hogy feladatait a továbbiakban a ... Minisztérium (...) felügyelete alatt működő ... Központ (...) látta el. A laborszolgáltatási szerződés teljesítése az alpereseknek felróható okból lehetetlenült, ezért a felperes jogelődjét emiatt ért kárt kötelesek megtéríteni, a II. rendű alperest mint a ... pénzügyi jogutódját terheli kártérítési felelősség.

Keresetőségi jogát illetően arra hivatkozott, hogy a per tárgyát képező kártérítési követelést a ... Kft. a 2007. július 2-án megkötött, a per során az iratokhoz csatolt engedményezési megállapodással a ... Kft.-re ruházta át, majd az engedményes kiválással történt átalakulása folytán a követelést az I. rendű felperes szerezte meg.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

A II. rendű alperes az I. rendű felperes keresetösszege jogát, a kártérítési felelősség jogszabályi feltételeinek fennállását, valamint a kereset összecsúszását is vitatta.

Az elsőfokú bíróság a 2015. december 11-én meghozott – a 75. sorszámu végzéssel kijavított – 33.G.40.312/2014/73. számú ítéletével a keresetet elutasította.

A Fővárosi Ítéltábla a 2016. július 6-án kelt 10.Gf.40.144/2016/7. számú rész- és közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét az I. és a III. rendű alperessel szembeni keresetet elutasító rendelkezés tekintetében helybenhagyta, egyebekben megváltoztatta és megállapította, hogy a II. rendű alperest a 2006. december 19-én laboratóriumi szolgáltatás nyújtására megkötött vállalkozási szerződéstől történő, 2007. július 1. napján bekövetkezettnek tekintett elállással okozott kárért kárfelelősség terheli a felperessel szemben; az iratokat a követelés összegére nézve az eljárás folytatása érdekében megküldte az elsőfokú bíróságnak.

Határozata indoklásában az I. rendű felperes keresetösszege jogára nézve az 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 328. § (1) bekezdésében, 329. § (1) bekezdésében és 205. § (2) bekezdésében foglaltakra utalva kifejtette, az engedményezési szerződés lényeges tartalma annak a követelésnek a határozott és pontos megjelölése, amelyre az engedményezés vonatkozik, abban tehát meg kell jelölni az engedményezett követelés kötelezettjét és a követelés jogcímét. Ezeknek a tartalmi követelményeknek a 2007. július 2-i engedményezési szerződés megfelelt, az 1.2 és 1.5. pontokban foglaltak kétségmentesen rögzítik az engedményezésre kerülő elmaradt haszon mellett a tényleges kár jogcímén fennálló követelés összegét, megjelölve azt is, hogy kivel és milyen tárgyban kötött szerződés megszegésével keletkezett. Abból, hogy a megállapodásban a tényleges kár alakzatával nevesített összeget nem részletezték, nem bontották le kártételekre, a megszorítás hiánya következik, az engedményes tehát az engedményezett összeghatárig tényleges kár jogcímén jogosult volt bármely, vagy az összes kártételre vonatkozó követeléssel fellépni a kötelezettel szemben. Ezzel – a további körös, a ... Kft.-ből kivált ... Korlátolt Felelősségű Társaság és az I. rendű felperes közötti 2014. március 1-jén kötött engedményezéssel – az engedményezési láncolat végére került felperes igényérvényesítése összhangban állt, figyelemmel arra, hogy az engedményezett követelés összeghatárát nem meghaladóan és nem eltérő jogcímen kérte az alpereseket marasztalni. Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor arra az álláspontra helyezkedett, hogy a 40.000.000 forint tényleges kár és járulékaik megtérítésének a követelésére az I. rendű felperes nem rendelkezik keresetösszege joggal.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint akkor is tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a laborszolgáltatási szerződés teljesítésének a rPtk. 312. § (1) bekezdése szerinti, egyik félnek sem felróható okból bekövetkezett lehetetlenné válását állapította meg. Indokait részletesen kifejtve rámutatott, a laborvizsgálati szolgáltatás igénybevételével felhagyás a rPtk. 395. § (1) bekezdése szerinti kárfelelősséget eredményező általános elállási jog gyakorlásnak tekintendő. Ugyanakkor a ... fenntartójaként az ..., az ... fenntartójaként a ... között a ... vagyoni jogai és kötelezettségei átvétele tárgyában 2007. június 29-én létrejött megállapodásban foglaltakból következően a helytállási kötelezettség egyedül a II. rendű alperest (jogelődjét) terheli, így a kereset jogalapja csak vele szemben áll fenn.

A Fővárosi Ítéltábla megalapozatlannak találta az elsőfokú bíróság károsszeg bizonyítatlanságára levont, a II. alperessel szembeni kereset elutasítására alapot adó jogi következtetését, ezzel összefüggésben azt is rögzítette, hogy a jelen jogvita az 1952. évi III. törvény (rPp.) XXVI. fejezetében szabályozott kiemelt jelentőségű per, ezért a rPp. 386/J. §-ában foglaltakra figyelemmel az elsőfokú bíróságot nem terhelte tájékoztatási kötelezettség a jogvita eldöntése érdekében bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének a

következményeiről, viszont a bizonyítékok mérlegelése tekintetében – eltérő szabályozás hiányában – a rPp. 206. § (1) bekezdése alapján kellett eljárnia.

A jogerős rész- és közbenső ítélet ellen a felperes és a II. rendű alperes által elkésztett előterjesztett felülvizsgálati kérelmeket a Kúria a 2016. október 5-én kelt Pfv.V.21.827/2016/3. számú végzésével hivatalból elutasította.

A II. rendű alperes jogutódjaként a alperes neve 2017. április 25-én perújítási kérelmet nyújtott be a Fővárosi Ítéltábla jogerős rész- és közbenső ítélete ellen.

Az elsőfokú bíróság a 2017. szeptember 13-án kelt – a Fővárosi Ítéltábla 2018. január 30-án meghozott 13.Gpkf.44.898/2017/2. számú végzésével helybenhagyott – 7.G.41.230/2017/5. számú végzésével a perújítási kérelmet a megengedhetőség körében elutasította, egyebek között rámutatva, a II. rendű alperes nem új tényre vagy új bizonyítékokra alapozta a perújítási kérelmét, hanem a jogerős ítélet jogi hibái – anyagi jogi jogszabálysértés, peradatok téves értelmezése – miatt támadta, ami a perújításra nem szolgálhat alapul.

A Fővárosi Ítéltábla jogerős rész- és közbenső ítéletét követően folytatódó elsőfokú eljárásban az I. rendű felperes fenntartotta keresetét, a II. rendű alperes továbbra is annak elutasítását kérte.

Az I. rendű felperes és a ... Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság (... Kft.) 2016. december 29-én előterjesztett közös beadványukban bejelentették, hogy a közöttük létrejött szerződés alapján a felperesi oldalon jogutódlás következett be, az I. rendű felperes hozzájárul a ... Kft. felperesi jogutódként történő perbelépéséhez. Az előadottak alapján kérték a felperesi jogutód perbelépésének az engedélyezését és az I. rendű felperes perből történő elbocsátását.

Utóbb az elsőfokú bíróság felhívására a közöttük 2016. december 22-i keltezéssel írásban megkötött engedményezési megállapodást is csatolták.

A II. rendű alperes nem járult hozzá az I. rendű felperes perből történő elbocsátásához. Arra hivatkozott, aggályosnak tartja a jogutódlás valószínűsítését, vitatja, hogy az engedményezéssel a kártérítés iránti perbeli követelés átszállt a felperesi jogutódra.

Az elsőfokú bíróság engedélyezte a ... Kft. felperesi jogutód II. rendű felpereskénti perbe lépését, az I. rendű felperes perből történő elbocsátása iránti kérelmet elutasította.

Az I. rendű felperes 2017. november 27-től felszámolás alatt áll.

A II. rendű felperes 2016. december 31-től végelszámolás alá került.

A II. rendű felperes és a II. rendű felperes neve (... Kft.) 2018. július 12-én előterjesztett közös beadványukban bejelentették, hogy a közöttük létrejött szerződés alapján a jelen per vonatkozásában a II. rendű felperes jogutódja a ... Kft., a II. rendű felperes hozzájárul a perbelépéséhez. Az előadottakra tekintettel kérték a II. rendű felperesi jogutód perbelépésének az engedélyezését és a II. rendű felperes perből történő elbocsátását.

A II. rendű alperes nem járult hozzá a II. rendű felperes perből történő elbocsátásához. Véleménye szerint további bizonyítékok hiányában aggályos a jogutódlás valószínűsítése, az, hogy melyik kártérítési követelés képezte az engedményezés tárgyát.

A ... Kft. a II. rendű alperes által előadottakat vitatva arra hivatkozott, a Fővárosi Ítéltábla jogerős rész- és közbenső ítéletének anyagi jogereje a per tárgyát képező tényleges kár és elmaradt haszon

megtérítése iránti igény vonatkozásában egyaránt kizártta teszi a felperesi jogelődök keresetösségi joga eredményes vitatását. Ugyanakkor az engedményezés miatt és alapján őt illeti meg a perbeli követelés érvényesítésének a joga.

Hangsúlyozta, a ... Kft. az engedményezés folytán már nem rendelkezik perbeli legitimációval, továbbá annak következtében, hogy végelszámolása befejezésére tekintettel a cégbíróság 2018. július 31-i hatállyal törölte a cégjegyzékből, a rPp. 48. §-a szerinti perbeli jogképessége is megszűnt.

Az elsőfokú bíróság a 2018. szeptember 19-én tartott tárgyaláson meghozott, fellebbezés hiányában 2018. november 6-án jogerőre emelkedett 8-I. sorszámú végzésével engedélyezte a II. rendű felperes perbeli jogutódjaként a ... Kft. III. rendű felperes perbelépését. Ezt követően a tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt, fellebbezés hiányában ugyancsak 2018. november 6-án jogerős 8-II. sorszámú végzésével a II. rendű felperes és a II. rendű alperes között a pert megszüntette, mivel a II. rendű felperest a végelszámolás befejezésére tekintettel 2018. július 31-i hatállyal törölték a cégjegyzékből.

A II. rendű alperes a III. rendű felperes keresetösségi jogát is vitatta.

Arra hivatkozott, a Fővárosi Ítéltábla a jogerős rész- és közbenső ítélete kizárólag az I. rendű felperes keresetösségi joga tekintetében irányadó, sem a II. rendű, sem a III. rendű felperes nem bizonyította azt, hogy engedményezéssel megszerezte a per tárgyát képező kártérítési követelést.

Véleménye szerint a jogerős rész- és közbenső ítélet meghozatalát követően történt engedményezésekre már a 2013. évi V. törvény (Ptk.) rendelkezései az irányadóak. A Ptk. 6:193. § (2) bekezdésében és 6:194. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel az engedményezési szerződés csatolása szükséges ahhoz, hogy megállapítható legyen, a szerződések azonosíthatóan meghatározták-e az engedményezett követelést, milyen követelés, milyen értéken került engedményezésre. A keresetösségi jog igazolása érdekében ezért nem mellőzhető az engedményezési szerződések csatolása.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, az I. rendű és a III. rendű felperest a II. rendű alperesnek 5.000.000 forint perköltség egyetemleges megfizetésére kötelezte.

Ítélete indokolásában az EBH2005. 1227. számú eseti döntésre utalva rögzítette, a keresetösségi jog a felperes és a per tárgya közötti anyagi jogi kapcsolatra vonatkozik, azt jelenti, hogy a felperest megilleti az alperessel szemben az érvényesített jog.

A továbbiakban kifejtette, a II. rendű alperes vitatására tekintettel a keresetösségi joguk fennállását a Fővárosi Ítéltábla jogerős rész- és közbenső ítéletét követően folytatódó elsőfokú eljárásban a per tárgyát képező kártérítési igényre engedményesként fellépő II. rendű felperes, majd a III. rendű felperes tartozott bizonyítani azt, hogy megilleti a keresettel érvényesített jog és milyen mértékben.

Önmagában az, hogy az engedményezés közös bejelentésével az engedményező és az engedményes valószínűsítették a perbeli jogutódlás eljárásjogi feltételeit, és annak alapján a bíróság felperesi jogutódként engedélyezte először a II. rendű, majd a III. rendű felperes perbelépését, nem mentesíti őket keresetösségi joguk fennálltának bizonyítása alól, mivel a perbelépés megengedhetősége körében a bíróság az engedményes és az érvényesített anyagi jog közötti kapcsolatot nem vizsgálja, arról az ítéletben dönt.

A jelen kiemelt jelentőségű perben a keresetösségi jog fennállta körében bizonyításra szoruló tények, a bizonyítási teher, a bizonyítás sikertelenségének következményei tekintetében a bíróságot a rPp. 386/J. §-a értelmében nem terhelte a rPp. 3. § (3) bekezdése szerinti előzetes tájékoztatási kötelezettség, ilyen tájékoztatásra ezért nem került sor. A II. és a III. rendű felperesek keresetösségi joguk bizonyítása körében bizonyítékot, bizonyítási indítványt a bíróság felhívása ellenére nem terjesztettek elő, így a per tárgyát képező követelés tekintetében keresetösségi joguk nem volt megállapítható.

Mindezekre tekintettel a kereset elutasításának volt helye, annak ellenére, hogy a perbe vitt kártérítési igény jogalapját az I. rendű felperes tekintetében a Fővárosi Ítéltábla jogerős rész- és közbenső ítéletében már megállapította, figyelemmel arra is, hogy az ezt követő engedményezés folytán az I. rendű felperesnek már nincsen fenntartott keresete, a perben kizárólag azért szerepel, mert a II. rendű alperes nem járult hozzá a perből történő elbocsátásához, a III. rendű felperes pedig nem bizonyította azt, hogy a per tárgyát képező kártérítési igény őt illeti meg.

Az ítélet ellen a III. rendű felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte elsődlegesen a megváltoztatását, másodlagosan a hatályon kívül helyezését.

Egyebek között előadta, a Fővárosi Ítéltábla jogerős rész- és közbenső ítéletének anyagi jogerejéből következően nem lehet kétséges, hogy a per tárgyát képező kártérítési igény érvényesítésére az I. rendű felperes engedményesként mindkét káralakzat – a tényleges kár és az elmaradt haszon – vonatkozásában rendelkezett keresetelési joggal, továbbá hogy a 2007. július 2-i engedményezési szerződés – amelyre az I. rendű felperes keresetelési jogát visszavezette – tartalmazta az engedményezési szerződés lényeges tartalmi elemeit, annak a követelésnek a határozott és pontos megjelölését, amelyre az engedményezés vonatkozott.

Tekintettel arra, hogy a jogerős rész- és közbenső ítéletet követően az I. és a II. rendű felperes, majd a II. és a III. rendű felperes között létrejött, az elsőfokú eljárás során csatolt, a rPp. 196. § (1) bekezdése szerinti teljes bizonyító erejű magánokiratnak minősülő újabb engedményezési szerződések az engedményezett követelés megjelölését a 2007. július 2-i engedményezési szerződéssel azonosan tartalmazták, az is egyértelműen megállapítható, hogy a II. rendű felperes, majd a III. rendű felperes engedményezéssel megszerezte a per tárgyát képező kártérítési igényt, így jogosultak voltak annak a II. rendű alperessel szembeni érvényesítésére. Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor a III. rendű felperes keresetelési jogát nem találta megállapíthatónak és erre hivatkozással a keresetet elutasította.

A III. rendű felperes utalt arra is, az előadottak alátámasztására fellebbezése mellékleteként ismételten csatolta a II. rendű felperes és a III. rendű felperes között 2017 októberében létrejött engedményezési szerződést.

Hangsúlyozta azt is, a II. rendű alperes kizárólag a szükséges számviteli bizonylatok hiányára hivatkozással vitatta a II. rendű felperes és a III. rendű felperes keresetelési jogát, azt állítva, hogy annak bizonyítására a keretszerződés léte nem elegendő, ugyanakkor az engedményezési szerződések érvényességét nem tette vitássá, az elsőfokú ítélet indokolása ebben a tekintetben pontatlan és iratellenes.

Véleménye szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítási teher és a bizonyítási kötelezettség tekintetében is téves jogi álláspontra helyezkedett, mivel a rPp. 3. § (5) bekezdésére figyelemmel az engedményező II. rendű felperes és az engedményes III. rendű felperes jogutódlás bejelentését tartalmazó közös írásbeli nyilatkozatában foglaltakat az ellenkező bizonyításáig valónak kellett volna tekintenie.

Ugyancsak tévesen, az eljárási szabályokat megsértve mellőzte az elsőfokú bíróság a rPp. 386/J. §-ára hivatkozással a keresetelési joggal összefüggésben a rPp. 3. § (3) bekezdése szerinti előzetes tájékoztatási kötelezettség teljesítését, abban az esetben ugyanis, ha megítélése szerint a bizonyító fél nincs kellően tisztában bizonyítási kötelezettsége tartalmával, akkor járt volna el helyesen, ha eleget tesz a rPp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségének.

Utalt arra is, az elsőfokú bíróság nem hívta fel a II. rendű és a III. rendű felpereseket a keresetelési jogukkal kapcsolatos bizonyítékaik, bizonyítási indítványaik előterjesztésére, így az ítélet indokolása ebben a vonatkozásban is iratellenes.

A III. rendű felperes a fellebbezés kiegészítésében hivatkozott arra is, a perben korábban született jogerős rész- és közbenső ítélethez a per tárgyát képező kártérítési követelés fennállta tekintetében is

anyagi jogerő fűződik, a folytatódó elsőfokú eljárásban ezért ítélet meghozatalára kizárólag a követelés összezszerűsége vonatkozásában kerülhetett volna sor, a jogalap és a perbeli legitimáció ismételt vizsgálatára már nem volt jogszabályi lehetőség.

Véleménye szerint továbbá a rPp. 61. §-ának és a rPtk. 328. §-ának rendelkezéseiből – a BDT 2011. 2583. számú eseti döntésre is figyelemmel – az következik, a felperesi jogutód perbelépésének engedélyezése tárgyában történő döntéshozatalkor a bíróság a jogutódlást kizárólag eljárásjogi szempontból vizsgálhatja, az alperes pedig csak akkor tarthat igényt az engedményezési szerződés csatolására, ha a jogutódlással kapcsolatos bejelentés kizárólag az engedményezőtől származik. A perbeli esetben a jogutódlást az engedményező II. rendű felperes és az engedményes III. rendű felperes teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt közös nyilatkozatban jelentette be, így annak megállapításához, hogy a felek személyében jogutódlás folytán változás következett be, az engedményezési szerződés csatolására nem volt szükség.

Több eseti döntésre (EBH2003. 957., BH2002. 154.) utalva hivatkozott arra is, az engedményezett követelés kötelezettje nem hivatkozhat olyan kifogásokra, amelyek az engedményező és az engedményes közötti jogügylet hiányosságaiból erednek, az engedményes az engedményezéssel a korábbi jogosult helyébe lép, a kötelezett számára az engedményezés nem jelenthet mentesülést a fizetési kötelezettség alól.

A II. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását kérte.

Hangsúlyozta, a Fővárosi Ítéletábra jogerős rész- és közbenső ítélete kizárólag az I. rendű felperes keresetőségi joga vonatkozásában irányadó, a folytatódó elsőfokú eljárásban felperesi jogutódként perbe lépett II. és III. rendű felperesek keresetőségi jogának vizsgálatát nem teszi kizárttá, azt az elsőfokú bíróság helytállóan vizsgálta.

Továbbra is állította, a per tárgyát képező kártérítési igény II. rendű felperesre, majd III. rendű felperesre történt engedményezésének valószínűsítése is aggályos, mivel a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok alapján nem lehet megállapítani, hogy a jogerős rész- és közbenső ítélet meghozatala után a perbeli követelés engedményezésére az időközben hatályba lépett új Ptk. rendelkezéseinek megfelelő olyan szerződéssel került volna sor, amely azonosítható módon tartalmazza az engedményezett követelés megjelölését.

Hivatkozott arra is, hogy a fellebbezésben előadottakkal szemben az elsőfokú eljárás során sem az I. és a II. rendű felperes közötti, sem a II. és a III. rendű felperes közötti engedményezési szerződés csatolására nem került sor, nem történt meg az új Ptk. 6:197. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően az engedményezés hitelt érdemlő igazolása az engedményezési okirattal, vagy más módon.

A II. rendű alperes véleménye szerint továbbá a II. és a III. rendű felperesek közötti 2017. október 20-i keltezésű, a fellebbezéshez csatolt engedményezési szerződés hitelessége kétséges, annak tartalma a korábbi felperesi nyilatkozatokkal is ellentétes.

Hangsúlyozta azt is, a II. és a III. rendű felperesek felperesi jogutódként történő perbelépésének engedélyezésekor az elsőfokú bíróság kizárólag a perbeli jogutódlás eljárásjogi feltételeit vizsgálta, a jogutódok anyagi jogi jogosultsága ennek a vizsgálatnak nem képezte tárgyát.

Utalt arra is, a perben a kár összezszerűsége sem nyert bizonyítást. Véleménye szerint mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítélete megalapozott.

A fellebbezés az alábbiak szerint megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság az eljárásjogi szabályok megsértése nélkül meghozott ítéletében a tényállást helyesen állapította meg és a rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok alapján érdemben helytálló, a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő jogi következtetéssel utasította el a keresetet a III. rendű felperes keresetőségi joga hiányában.

A III. rendű felperes a fellebbezésében arra helyesen hivatkozott, hogy a Fővárosi Ítéltábla jogerős rész- és közbenső ítéletében foglaltakra tekintettel a per tárgyát képező kártérítési igényt engedményesként érvényesítő I. rendű felperes kereshetőségi joga már nem volt vitatható, annak vizsgálata a kár összegének megállapítása érdekében folytatódó elsőfokú eljárásnak nem képezte, nem képezhette a tárgyát.

Ugyanakkor az I. rendű felperes kereshetőségi joga tekintetében a rész- és közbenső ítélethez fűződő anyagi jogerő nem zárta ki és nem tette szükségtelemmé a folytatódó elsőfokú eljárásban a felperesi jogutódként perbe lépett II. és III. rendű felperesek kereshetőségi jogának vizsgálatát.

A perbeli jogutódlásról, annak eljárásjogi feltételeiről a rPp. 61-62. §-ai rendelkeznek.

A 61. § (1) bekezdése szerint, ha a per alapjául szolgáló jogviszonyban a polgári jog szabályai szerint valamelyik fél helyébe a per folyamán jogutód lép, a jogutód a perbe félként önként beléphet. A (2) bekezdés a felperesi jogutód önkéntes perbelépéséhez a felperes hozzájárulását írja elő.

Az idézett jogszabályi rendelkezésekből – az alkalmazásuk körében kialakult bírói gyakorlatra is figyelemmel – az következik, hogy a felperesi jogutód önkéntes perbelépésének bejelentése esetén a perbelépés megengedése tárgyában történő döntéshozatal során a bíróságnak kizárólag azt kell vizsgálnia, hogy az önkéntes perbelépés eljárásjogi feltételei – a jogutódlás valószínűsítése, a felperes hozzájárulása – fennállnak-e. Perbeli jogutódlás ugyanis akkor történik, ha a per folyamán más fél lép az addig eljárt helyébe.

A perbeli jogutódlás azonban nem azonos az anyagi jogi jogutódlással, a felek közötti anyagi jogi jogviszony vizsgálata a per érdemére tartozik.

A perbeli esetben ezért az elsőfokú bíróságnak a per érdemi elbírálása körében kellett vizsgálnia azt, hogy a folytatódó elsőfokú eljárásban felperesi jogutódként perbelépett – időközben jogutód nélkül megszűnt – II. rendű felperes perbeli jogutódként a per tárgyát képező kártérítési igényt a II. rendű alperessel szemben keresettel érvényesíthető III. rendű felperes a per alapjául szolgáló anyagi jogi jogviszonyban jogutódnak minősül-e, rendelkezik-e kereshetőségi joggal a kereset tárgyát képező anyagi jogi igény II. rendű alperessel szembeni érvényesítésére. A II. és a III. rendű felperesek közös írásbeli nyilatkozatban foglalt engedményezés tényének bejelentése csak az eljárásjogi jogutódlást valószínűsíti, az anyagi jogi jogutódlást nem, mivel abból semmilyen szempontból nem azonosítható a perbeli követelés és annak a III. rendű felperesre való átszállása.

Miután a III. rendű felperes kereshetőségi jogát az állítása szerint közte és a per korábbi II. rendű felperese közötti olyan engedményezési szerződésre alapította, amelynek megkötésére nyilvánvalóan már a Ptk. 2014. március 15-i hatályba lépését követően kerülhetett sor, a Ptk. rendelkezései az irányadóak annak vizsgálatakor, hogy megállapítható-e: a III. rendű felperes engedményezéssel megszerezte a keresettel érvényesített követelést és így módon a keresete alapjául szolgáló anyagi jogi jogviszonyban jogutódként a követelés korábbi jogosultjának a helyébe lépett.

Az engedményezés szabályait az új Ptk. 6:193-201. §-ai állapítják meg.

A 6:193. § (1) bekezdése szerint a jogosult a kötelezettel szembeni követelését másra ruházhatja át. A (2) bekezdés úgy rendelkezik, a követelés átruházással való megszerzéséhez az átruházásra irányuló szerződés vagy más jogcím és a követelés engedményezése szükséges. Az engedményezés az engedményező és az engedményes szerződése, amellyel az engedményes az engedményező helyébe lép.

A 6:194. § (2) bekezdése értelmében az engedményezett követelést a kötelezett, a jogcím, az összeg és az esedékesség megjelölésével vagy egyéb olyan módon kell meghatározni, amely az

engedményezés időpontjában, jövőbeli követelések esetén legkésőbb a követelés létrejöttkor az engedményezett követelést azonosíthatóvá teszi.

A 6:197. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, az engedményező köteles az engedményes választásának megfelelően a kötelezettet az engedményezésről az engedményezés tényét és az engedményezett követelést megjelölve írásban értesíteni, vagy az engedményes személyét is meghatározó engedményezési okiratot az engedményesnek átadni. A (2) bekezdés szerint a kötelezett értesítését követően az engedményessel szemben hatálytalan a kötelezett és az engedményező szerződésének módosítása. A (3) bekezdés azt is kimondja, az engedményezésről szóló értesítés a (2) bekezdés szerinti joghatást akkor váltja ki, ha az engedményezőtől származik, vagy az engedményes az engedményezési okirattal vagy más hitelt érdemlő módon igazolja az engedményezés megtörténtét.

Az engedményezés tehát az engedményező és az engedményes olyan kölcsönös és egybehangzó akaratnyilatkozata (szerződése), amellyel az engedményező valamely követelését átruházza az engedményesre és amelynek eredményeként a követelés az új jogosultra száll át, annak korábbi jogosultja (az engedményező) helyébe jogutódként új jogosult (az engedményes) lép.

Az engedményező és az engedményes eltérő megállapodása hiányában az engedményezéskor már fennálló követelés az engedményezés, mint a jogváltozást kiváltó kötelmi rendelkező ügylet létrejöttkor száll át az új jogosultra, az engedményezés hatálya az engedményező és az engedményes közötti jogviszonyban az engedményezéssel – a felek kölcsönös és egybehangzó akaratnyilatkozata megtételével, illetve akaratuk kölcsönös és egybehangzó kinyilvánításával – beáll, függetlenül a kötelezett értesítésétől, attól, hogy az engedményezés az értesítéssel a kötelezettel szemben mikor válik hatályossá.

Mindebből következően a II. rendű alperes vitatására tekintettel – rPp. 3. § (3) bekezdésének és 164. § (1) bekezdésének a bizonyítási kötelezettségre és a bizonyítási teherre vonatkozó általános szabályai alapján – a III. rendű felperesnek kellett bizonyítania azt, hogy a keresettel érvényesített követelést – II. rendű felperessel közösen 2018. július 12-én előterjesztett, a perbelépési nyilatkozatot is tartalmazó beadványban, majd a keresetösségi jogát vitató II. rendű alperesi előkészítő iratra 2018. szeptember 17-én előterjesztett beadványában előadottak szerint – szerződéssel megszerezte, annak a II. rendű alperessel szembeni érvényesítésére „engedményezés okán és alapján” jogosulttá vált.

A jelen per ugyanakkor a rPp. XXVI. fejezetében szabályozott kiemelt jelentőségű pernek minősül, így az elsőfokú bíróságot a rPp. 386/J. §-a értelmében a III. rendű felperes keresetösségi jogának fennállta körében a bizonyításra szoruló tényekre, a bizonyítási teherre, illetve a bizonyítás sikertelenségének a jogkövetkezményeire nézve sem terhelte a rPp. 3. § (3) bekezdése szerinti előzetes tájékoztatási kötelezettség.

Egyebekben az elsőfokú eljárás irataiból egyértelműen megállapítható, hogy a keresetösségi joga fennállta körében bizonyítandó releváns tények tekintetében a III. rendű felperes bizonyítási kötelezettsége tartalmával, bizonyítékszolgáltatási, bizonyítás indítványozási kötelezettségével kellőképpen tisztában volt, ezért az 1/2009. (VI. 24.) PK vélemény 3. pontjában foglaltakra is figyelemmel a III. rendű felperes a rPp. 386/J. §-ában foglaltaktól függetlenül is megalapozatlanul hivatkozott a fellebbezésében a rPp. 3. § (3) bekezdése szerinti előzetes tájékoztatási kötelezettség megsértésére.

A Fővárosi Ítéletábrla a perbeli esetben az iratokból megállapította, hogy a jogerős rész- és közbenső ítéletet követően folytatódó elsőfokú eljárásban csak az I. rendű és a II. rendű felperesek között írásban megkötött engedményezési szerződés csatolására került sor, a III. rendű felperes előadása

szerint közte és a II. rendű felperes között létrejött, írásba foglalt engedményezési szerződést ugyanakkor – a III. rendű felperes fellebbezésében előadottakkal szemben – nem csatoltak.

Az állított engedményezési szerződés alanyai az elsőfokú eljárás során sem tettek olyan nyilatkozatot, illetve tanúsítottak egyéb olyan magatartást, amely a per tárgyát képező követelés engedményezésére vonatkozó kölcsönös és egybehangzó akaratuk kinyilvánításaként lenne értelmezhető.

Nem tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor a III. rendű felperes keresetösségi joga fennálltát nem találta megállapíthatónak és erre tekintettel a keresetet elutasította.

A II. rendű felperes és a III. rendű felperes között 2017 októberében írásban megkötött, a III. rendű felperes által a másodfokú eljárásban a fellebbezés mellékleteként benyújtott engedményezési szerződés a III. rendű felperes keresetösségi joga fennállta körében a rPp. 235. § (1) bekezdésére figyelemmel bizonyítékként már nem volt értékelhető.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét – a fentiek szerinti részben eltérő indokolással – a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A III. rendű felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a rPp. 239. §-a szerint alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján a III. rendű felperest kötelezte a II. rendű felperes 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései alkalmazásával mérlegeléssel, a jogi képviselő által kifejtett tevékenységgel arányos, mérsékelt összegben megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére, míg a III. rendű felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt jogorvoslati illeték megfizetéséről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

Budapest, 2019. június 18.

. Kurucz Zsuzsánna s. k.
a tanács elnöke

. Felker László s. k., Félegyházy Megyesy Fatime s. k.
előadó bíró

bíró